

Δείκτες Ποιότητας κατευθυντήριας οδηγίας

Καισαρική Τομή

Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας

Μάιος 2025

Εισαγωγικό σημείωμα

Η κατευθυντήρια οδηγία NG196 του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας και Αριστείας στην Περίθαλψη (National Institute for Health and Care Excellence – NICE) «Caesarean birth» αναπτύχθηκε το 2021, επικαιροποιήθηκε το 2024, και τέθηκε στη διάθεση του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), ως αποτέλεσμα συμφωνίας άδειας χρήσης με τον οργανισμό NICE, με σκοπό την προσαρμογή της κατευθυντήριας οδηγίας στην πραγματικότητάς του συστήματος υγείας της Κύπρου. Για αυτόν τον σκοπό, ο ΟΑΥ απευθύνθηκε στην Κύπρο σε ιατρούς εμπειρογνώμονες στο τομέα της καισαρικής τομής και της περιγεννητικής περίθαλψης, σε άλλους σχετικούς επαγγελματίες υγείας και σε εκπροσώπους ασθενών, και συγκρότησε την Τεχνική Επιτροπή Ειδικών. Τα μέλη της Τεχνικής Επιτροπής Ειδικών στο πλαίσιο μιας σειράς συνεδριάσεων, αξιολόγησαν το πεδίο εφαρμογής και το πλήρες κείμενο της κατευθυντήριας οδηγίας και πραγματοποίησαν αλλαγές, εφόσον αυτές υποστηρίζονταν επαρκώς από επιστημονικά στοιχεία. Επιπλέον, η Τεχνική Επιτροπή Ειδικών εξέτασε τους δείκτες ποιότητας που σχετίζονται με την καισαρική τομή και έχουν αναπτυχθεί από το NICE για το Εθνικό Σύστημα Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου (NHS) ή προτάθηκαν από μέλη της Τεχνικής Επιτροπής Ειδικών, τους αξιολόγησε ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής τους στο Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣΥ) της Κύπρου και επέλεξε όσους κρίθηκαν κλινικά συνάφεις και τεχνικά εφικτοί. Στη διαδικασία προσαρμογής η Τεχνική Επιτροπή Ειδικών βοηθήθηκε, σε οργανωτικό και μεθοδολογικό επίπεδο από τον ΟΑΥ και από εξωτερική Υποστηρικτική Επιτροπή (Secretariat).

Δείκτες Ποιότητας στην εφαρμογή της κατευθυντήριας οδηγίας για Καισαρική Τομή

Το ενημερωτικό αυτό έντυπο συνοδεύει την προσαρμοσμένη οδηγία για την καισαρική τομή και συνοψίζει τους δείκτες ποιότητας που θεωρήθηκαν κατάλληλοι για την Κύπρο (Δείκτης IND24, Δείκτης QS1, Δείκτης QS2, Δείκτης QS8, Δείκτης QS1.1, Δείκτης QS2.1, Δείκτης QS2.2)

Δείκτης IND24

Το ποσοστό των εγκύων γυναικών που γέννησαν με καισαρική τομή, το οποίο υποβλήθηκε σε καισαρική τομή την 39^η εβδομάδα της κύησης ή μετά από αυτή την εβδομάδα.

Τύπος Δείκτη

Ο δείκτης είναι κατάλληλος για αξιολόγηση επιδόσεων τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επιμέρους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης.

Σκεπτικό

Τα βρέφη που γεννιούνται με προγραμματισμένη καισαρική τομή προς το τέλος της κύησης, αλλά πριν από την εκτιμώμενη ημερομηνία τοκετού, διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο αναπνευστικής νοσηρότητας. Το επίπεδο κινδύνου μειώνεται με την ηλικία κύησης, ιδιαιτέρως από τις 39 εβδομάδες και μετά. Υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν ότι η αποφυγή καισαρικής τομής πριν από τις 39 εβδομάδες και οι έγκαιρες αποφάσεις, εάν απαιτείται καισαρική τομή, βελτιώνουν την έκβαση.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή, οι οποίες έκαναν καισαρική τομή στις 39 εβδομάδες και 0 ημέρες ή μετά από αυτό το χρονικό όριο.

Παρονομαστής: Αριθμός εγκύων γυναικών που είχαν μη έκτακτη καισαρική τομή.

Υπολογισμός: $(\text{Αριθμητής}/\text{παρονομαστής}) * 100$

Εξαιρέσεις: Πρόωροι τοκετοί, πολύδυμη κύηση ή όπου η καταγραφή συνεπάγεται επείγουσα καισαρική τομή.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS1

Το ποσοστό των εγκύων γυναικών με 1 ή περισσότερες προηγούμενες γεννήσεις με καισαρική τομή, το οποίο έχει τεκμηριωμένη συζήτηση σχετικά με την επιλογή να προγραμματισθεί κοιλιακός τοκετός.

Τύπος Δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή ιατρό

Σκεπτικό

Κλινικά υπάρχει μικρή ή καθόλου διαφορά στον κίνδυνο που σχετίζεται με έναν προγραμματισμένο τοκετό με καισαρική τομή και με έναν προγραμματισμένο κοιλιακό τοκετό, σε έγκυες γυναίκες που είχαν έως και 4 προηγούμενες γεννήσεις με καισαρική τομή. Εάν μια έγκυος γυναίκα επιλέξει να προγραμματίσει κοιλιακό τοκετό, αφού είχε προηγουμένως γεννήσει με καισαρική τομή, θα πρέπει να υποστηρίζεται πλήρως στην επιλογή της.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή, οι οποίες έχουν τεκμηριωμένη συζήτηση σχετικά με την επιλογή να προγραμματιστεί κοιλιακός τοκετός.

Παρονομαστής: Αριθμός εγκύων γυναικών που είχαν 1 ή περισσότερες προηγούμενες γεννήσεις με καισαρική τομή.

Υπολογισμός: $(\text{Αριθμητής}/\text{παρονομαστής}) * 100$

Εξαιρέσεις: Καμία.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS2

Το ποσοστό των εγκύων γυναικών που ζητούν καισαρική τομή, όταν δεν υπάρχει ιατρική ένδειξη, το οποίο έχει τεκμηριωμένη συζήτηση με μέλη της μαιευτικής ομάδας σχετικά με τα συνολικά οφέλη και τους κινδύνους μιας καισαρικής τομής, σε σύγκριση με τον κοιλιακό τοκετό.

Τύπος Δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή ιατρό

Σκεπτικό

Σκοπός αυτού του δείκτη ποιότητας είναι να ενημερώσει σχετικά με τις αποφάσεις για τον προγραμματισμένο τρόπο γέννησης. Είναι σημαντικό η έγκυος γυναίκα να μπορεί να μιλήσει με αρμόδιο μέλος της μαιευτικής ομάδας, σχετικά με τις ανησυχίες της και την επιθυμία της για καισαρική τομή. Είναι σημαντικό η πρόσβαση στα μέλη της μαιευτικής ομάδας να είναι δυνατή ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και να διευθετείται αμέσως κατόπιν αιτήματος.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή, οι οποίες έχουν τεκμηριωμένη συζήτηση με τουλάχιστον 1 μέλος της μαιευτικής ομάδας σχετικά με τα συνολικά οφέλη και τους κινδύνους μιας καισαρικής τομής, σε σύγκριση με τον κοιλιακό τοκετό.

Παρονομαστής: Αριθμός εγκύων γυναικών που ζήτησαν καισαρική τομή, χωρίς να υπάρχει ιατρική ένδειξη.

Υπολογισμός: (Αριθμητής/παρονομαστής)*100

Εξαιρέσεις: Καμία.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS8

Το ποσοστό των εγκύων γυναικών με επείγουσα ή μη προγραμματισμένη καισαρική τομή, στο οποίο προσφέρεται συζήτηση και δίνονται γραπτές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους για τους οποίους υποβλήθηκαν σε τοκετό με καισαρική τομή και τις επιλογές τοκετού για μελλοντικές εγκυμοσύνες.

Τύπος δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή ιατρό

Σκεπτικό

Καθώς οι γυναίκες βρίσκονται στο νοσοκομείο μετά από επείγουσα ή μη προγραμματισμένη καισαρική τομή, είναι σημαντικό να συζητηθούν μαζί τους και με τους συντρόφους τους, οι λόγοι για την πραγματοποίηση τοκετού με καισαρική τομή, ώστε να γνωρίζουν τι σημαίνει αυτό για τον οικογενειακό προγραμματισμό, συμπεριλαμβανομένων των επιλογών τοκετού σε τυχόν μελλοντικές εγκυμοσύνες. Επειδή οι γυναίκες και οι σύντροφοί τους λαμβάνουν μεγάλο όγκο πληροφοριών κατά τη διάρκεια της άμεσης μεταγεννητικής περιόδου, οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται τόσο προφορικά όσο και γραπτώς.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή, οι οποίες είχαν συζήτηση και τους δόθηκαν γραπτές πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που υποβλήθηκαν σε τοκετό μέσω καισαρικής τομής και τις επιλογές τοκετού σε μελλοντικές εγκυμοσύνες.

Παρονομαστής: Αριθμός γυναικών που υποβλήθηκαν σε επείγουσα ή μη προγραμματισμένη καισαρική τομή.

Υπολογισμός: $(\text{Αριθμητής}/\text{παρονομαστής}) \cdot 100$

Εξαιρέσεις: Καμία.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS1.1

Το ποσοστό φυσιολογικών τοκετών σε γυναίκες που είχαν προηγούμενη καισαρική τομή.

Τύπος Δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή ιατρό

Σκεπτικό

Κλινικά υπάρχει μικρή ή καθόλου διαφορά στον κίνδυνο που σχετίζεται με έναν προγραμματισμένο τοκετό με καισαρική τομή και με έναν προγραμματισμένο κοιλιακό (φυσιολογικό) τοκετό, σε έγκυες γυναίκες που είχαν έως και 4 προηγούμενες γεννήσεις με καισαρική τομή. Σε περιπτώσεις όπου ο κοιλιακός τοκετός είναι δυνατός μετά από καισαρική τομή, θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή που γέννησαν με κοιλιακό τοκετό.

Παρονομαστής: Αριθμός πολύτοκων γυναικών που γέννησαν την περίοδο αναφοράς και είχαν υποβληθεί σε καισαρική τομή στην προηγούμενη εγκυμοσύνη.

Υπολογισμός: (Αριθμητής/παρονομαστής)*100

Εξαιρέσεις: Καμία.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS2.1

Το ποσοστό καισαρικών τομών σε γυναίκες που γέννησαν για πρώτη φορά.

Τύπος Δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή γιατρό

Σκεπτικό

Η καισαρική τομή πρέπει να γίνεται μόνο όταν είναι ιατρικά απαραίτητο. Είναι πολύ πιθανό οι μητέρες που είχαν υποβληθεί σε καισαρική τομή στο παρελθόν, να γεννήσουν ξανά με καισαρική τομή. Η αποφυγή της καισαρικής τομής σε μητέρες κατά τον πρώτο τοκετό (όταν δεν είναι ιατρικά απαραίτητο), θα μπορούσε να μειώσει την πιθανότητα περισσότερων καισαρικών τομών στις επόμενες γεννήσεις.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών στον παρονομαστή που γέννησαν με καισαρική τομή.

Παρονομαστής: Αριθμός εγκύων γυναικών που γέννησαν για πρώτη φορά.

Υπολογισμός: (Αριθμητής/παρονομαστής)*100

Εξαιρέσεις: Επείγουσες καισαρικές τομές.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

Δείκτης QS2.2

Το ποσοστό επανεισαγωγής σε γυναίκες που γέννησαν με καισαρική τομή.

Τύπος Δείκτη

Δείκτης ποιότητας για τον/την ειδικό/ή ιατρό

Σκεπτικό

Η επανεισαγωγή στο νοσοκομείο μετά από καισαρική τομή, επηρεάζει τη μητέρα, το βρέφος και το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Ο συνηθέστερος λόγος επανεισαγωγής είναι η λοίμωξη της χειρουργικής περιοχής, ενώ άλλοι παράγοντες κινδύνου είναι το υπερβολικό βάρος, το ιστορικό διαβήτη και η επείγουσα καισαρική τομή. Το ποσοστό επανεισαγωγής μεταξύ των γυναικών που υποβλήθηκαν σε καισαρική τομή παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας και υποδεικνύει πιθανά προβλήματα σχετικά με τις χειρουργικές τεχνικές και τον έλεγχο των λοιμώξεων.

Υπολογισμός

Αριθμητής: Αριθμός γυναικών του παρονομαστή που έκαναν επανεισαγωγή (εντός 30 ημερών από την ημερομηνία γέννησης με καισαρική τομή).

Παρονομαστής: Αριθμός εγκύων γυναικών που υποβλήθηκαν σε καισαρική τομή.

Υπολογισμός: $(\text{Αριθμητής}/\text{παρονομαστής}) * 100$

Εξαιρέσεις: Καμία.

Ελάχιστος πληθυσμός: Ο δείκτης είναι κατάλληλος για την αξιολόγηση της επίδοσης παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.